
MEDIJU FUNKCIJAS

9.–12. klase

▶ Stundas mērķis

Mācīties saskatīt un raksturot mediju mērķi un mediju funkcijas.

▶ Sasaiste ar mācību jomu

Latviešu valoda

<https://likumi.lv/ta/id/309597#piel2>

▶ Jēdzieni, atslēgas vārdi

Mediju funkcijas

Mediju mērķi

Mediju ietekme

▶ Resursi

Skolēniem – darba lapas, pildspalvas

Ilgums: 40 minūtes

Uzmanības piesaiste, aktivizēšana (5 min.)

1. Septiņi skolēni iznāk klases priekšā – katrs no viņiem kļūst par kādu radio staciju. Katra radio stacija (skolēns) saņem vienu teikumu (uzrakstīts vai skolotājas to iečukst ausī), kas tiks atskaņots ēterā.

Radio staciju vēstījumi:

- Es tevi informēju.
- Es tevi izklaidēju.
- Es tevi izglītoju.
- Es tevi pārliecinu.
- Es ļauju tev justies kā sabiedrības daļai.
- Es veidoju tavu izpratni par apkārt notiekošo, tostarp politiku.
- Es saglabāju un popularizēju kultūras vērtības.

2. Skolēns pats izvēlas, kāda stila radio staciju pārstāv – klasiskās mūzikas, roka, popmūzikas, ziņu un politisko raidījumu vai citu. Izvēlētais radio stacijas stils ietekmē vārda atskaņošanu ēterā – dziedot, čukstot, nopietni izrunājot u.c.

3. Skolotājs ieslēdz radio – vai nu visas stacijas kopā, vai pa vienai, regulē radio skaļumu – radio stacijas seko skolotāja darbībām, atbilstoši pielāgojot savu vēstījumu.

4. Pārējo klasesbiedru uzdevums ir saklausīt visu radio staciju vēstījumus un pierakstīt tos. Kad visi vēstījumi noklausīti, radio tiek izslēgts.

5. Klasē tiek pārrunāti uztvertie teikumi un izteikti minējumi, par ko visas radio stacijas vēstīja. Pareizā atbilde – tika raksturoti mediji, minot dažādas mediju funkcijas.

Galvenā daļa (25 min.)

1. Skolēni iepazīstas ar darba lapu un aizpilda tukšās kolonnas (15 min.). Pēc individuālā darba katrs skolēns izvēlas vienu no, viņaprāt, svarīgākajām mediju funkcijām. Skolotājs lūdz pacelt roku atbilstoši tam, kuru funkciju katrs skolēns izvēlējis, un skolēni, kuri izvēlējušies vienu funkciju, veido domubiedru grupas. Grupā tiek pārrunāts par konkrēto funkciju uzrakstītais un visi kopā izveido vienu teikumu, ietverot būtiskāko informāciju, kopējo viedokli.
2. Katra grupa prezentē savu teikumu. Kopsavilkums.

Refleksija (10 min.)

1. Iedomājieties – ir 2050. gads. Cilvēce ir saskārusies ar lielām problēmām – cilvēki ir kļuvuši dumjāki un alkst tikai izklaidēties, viņiem trūkst kritiskās domāšanas, valda mākslīgais intelekts, cilvēki dzīvo informācijas burbuļos, dezinformācija un dziļviltījumi ir visur, sabiedrība ir sadalīta karojošās grupās, kopējās sabiedrības vērtības ir apdraudētas. **Kas būtu jādara 2023. gadā, lai dzīve 2050. gadā būtu labāka?** Vai pie radušās situācijas ir vainīgi masu mediji? Kāda ir mediju loma šajā situācijā? Galvenais jautājums – kādas konkrētas lietas bija jāmaina mediju darbībā 2023. gadā, lai šāda situācija nerastos?
2. Pieci skolēni izlozē lomu – populāro mediju īpašnieks, politiķis-propagandists, prezidents, žurnālists-pētnieks, modes blogeris (varat veidot vairāk lomu) – un piedalās pasaules konferencē “Dzīve 2050”. Uzdevums – izveidot vienu minūti garu runu, kurā tiktu atbildēts uz konferences jautājumu no savas lomas pozīcijām.
3. Konferences dalībniekiem tiek dots vārds – katram viena minūte. Pārējie skolēni klausās un izvēlas vienu cilvēku, kura minētā darbība varētu mainīt, glābt pasauli. Beigās visi balso par ideju, kas izglābs pasauli, argumentējot balsojumu.

<p>Mediju mērķi un funkcijas</p>	<p>Medijs, kurā šis mērķis, funkcija ir galvenais (konkrēts nosaukums), piemērs</p>	<p>Individuāls izvērtējums – cik nozīmīga šī funkcija ir man, cik daudz es patērēju, atpazīstu šādu saturu</p>	<p>Kādus riskus rada zināšanu trūkums, neizpratne par šo mediju funkciju, šīs mediju funkcijas rezultātā radītā satura neizmantošana</p>	<p>Mans vērtējums par Latvijas medijiem – kā tie īsteno minēto mediju funkciju</p>
<p>Mediju informēšanas funkcija</p> <p>tiek īstenota, veidojot un izplatot ziņas. Kvalitatīvi mediji sniedz precīzu, objektīvu un pilnīgu informāciju, zinot, ka neobjektīvi vai nepilnīgi ziņojumi attur auditoriju izmantot medijus, rada dezinformācijas risku.</p>				
<p>Sabiedrības izglītošana ir ļoti svarīgs masu mediju mērķis – izpratnes veidošana, pārdomāti interpretējot informāciju. Masu mediji nodrošina platformu iespējai prezentēt dažādas ziņas, viedokļus, apskatus, intervijas, problēmu aprakstus un risinājumus, jautājumus. Tādējādi mediji pilnveido, ietekmē sabiedrības zināšanas un izpratni daudzveidīgos jautājumos.</p>				
<p>Mediju socializācijas funkcija</p> <p>rada cilvēkiem iespēju apgūt sabiedrības normas, saglabāt kultūras mantojumu un stiprināt sabiedrībā vienotu izpratni par vērtību sistēmu.</p>				
<p>Izklaides funkcija – mediji publicē karikatūras, komiksus, īpašus nedēļas nogales pielikumus, pārraida filmas, seriālus, mūziku, TV šovus, komēdijas, animācijas filmas, modes skates u.c.</p>				

<p>Mediju mērķi un funkcijas</p>	<p>Medijs, kurā šis mērķis, funkcija ir galvenais (konkrēts nosaukums), piemērs</p>	<p>Individuāls izvērtējums – cik nozīmīga šī funkcija ir man, cik daudz es patērēju, atpazīstu šādu saturu</p>	<p>Kādus riskus rada zināšanu trūkums, neizpratne par šo mediju funkciju, šīs mediju funkcijas rezultātā radītā satura neizmantošana</p>	<p>Mans vērtējums par Latvijas medijiem – kā tie īsteno minēto mediju funkciju</p>
<p>Mediji ieņem galveno lomu politiskās sistēmas darba kārtības noteikšanā un politikas veidošanā, veidojot sabiedrisko domu par dažādiem jautājumiem. Šo procesu sauc par darba kārtības noteikšanas funkciju. Masu mediji to dara, izceļot dažas problēmas un izvairoties no citām.</p>				
<p>Masu mediji ir tilts starp mūsu pagātni un tagadni. Mediji atspoguļo kultūras mantojumu no paaudzes paaudzē. Lai uzturētu mūsu kultūras attīstību, medijiem ir būtiska funkcija – kultūras vērtību ieviešana un izplatīšana dažādos sabiedrības segmentos. Mediji atspoguļo dažādus kultūras aspektus, norāda uz nevēlamajām tendencēm un iepazīstina ar modi, dzīvesstilu, mūziku un tamlīdzīgi.</p>				
<p>Mediji pārlicina – maina cilvēka uzskatus, viedokli, personību un uzvedību. Pārlicināšana ir jebkura medija galvenais mērķis, kas notiek, gan informējot, gan izglītojot un izklaidējot cilvēkus. Šīs funkcijas lielais izaicinājums ir dezinformācijas un viltus ziņu izplatīšana.</p>				